

ДЕЯКІ МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ПЕДІАТРІВ В ІНТЕРНАТУРІ

Бойко В.І., д-р. мед. н., доцент,
Сміян С.А., канд. мед. н., доцент
Сумський державний університет

Домінуючим у навчанні лікаря - інтерна є засвоєння ними досвіду лікаря - педіатра і молодого лікаря-дослідника. На базі Сумської міської дитячої клінічної лікарні (СМДКЛ) педіатри - інтерни ведуть 4-5 хворих під керівництвом лікарів-ординаторів і викладачів кафедри на базі таких підрозділів:

- відділення реанімації та інтенсивної терапії;
- інфекційні відділення №1, №2, №3;
- ЛОР-відділення;
- неврологічне відділення;
- дерматологічне відділення;
- педіатричне відділення;
- фізіотерапевтичне відділення;
- денний стаціонар,

а також відділення фізіобальнеологічне, рентгенорадіологічне, функціональної діагностики; використовуючи клініко-біохімічну, бактеріологічну та інші лабораторії; гастроезофагоскопічний та інші спеціалізовані кабінети; комп'ютерний клас кафедри.

У кожному з клінічних відділень працюють по два інтерни, вони займаються хворими у першій половині дня. Викладачі проводять з кожною навчальною групою обходи хворих за графіком. Наприклад, у понеділок - обхід у педіатричному відділенні, у вівторок - в інфекційному і т.д. Інтернам для підготовки до обходів відводиться 3-4 дні. Вони самостійно обстежують хворих, проводять необхідне обстеження і т.ін. Викладач при обході перевіряє правильність зібраного анамнезу хвороби, якість фізикального обстеження, вміння лікаря – інтерна доповідати про своїх хворих, аналізуючи дані клініко-біохімічних та інструментальних досліджень. Після обходу викладач обговорює із лікарями - інтернами схеми лікування і обстеження, обґрунтування попереднього діагнозу, особливу увагу звертаючи на помилки і прорахунки, які допустили інтерни при обході.

Викладач щодня продивляється історії хвороб хворих, які щойно госпіталізовані, і пропонує інтернам для ознайомлення з терапевтичними патологіями, нозологічними формами захворювань фіксувати в робочих зошитах діагнози і схеми лікування. Нові нозологічні форми захворювань виносяться на так звані “сидячі” обходи, коли хворих запрошують на розбір в навчальну кімнату: такі “живі” схеми лікування корисні майбутнім лікарям при проходженні поліклінічного циклу навчання.

За період перебування в клініці лікарі - інтерни знайомляться з новими лікарськими препаратами, вносять їх в блокнот рецептів для індивідуальних схем лікування, а не виписують механічно з довідників; останні їм потрібні лише для перевірки доз і ознайомлення з фармакологічними характеристиками. У бібліотеці, створеній при кафедрі, інтерни можуть користуватися всіма останніми виданнями фармакологічних довідників, проспектами, анотаціями лікарських засобів вітчизняного і зарубіжного виробництва.

Педіатри - інтерни також працюють в бібліотеці Медичного інституту і університету з монографічною літературою і новими медичними журналами, знайомляться з науковими роботами співробітників кафедри.

У комп'ютерному класі вони вирішують програмовані задачі різних типів, прослуховують серцеві і дихальні шуми за допомогою компакт-дисків; у методологічному кабінеті кафедри знайомляться з методичним матеріалом, використовуючи його при підготовці до занять. Працюють в кабінеті функціональних методів діагностики, де опановують техніку проведення інструментальних методів дослідження.

На теоретичні семінари, клінічні розбори виносяться питання, що виникають після обходів викладачів. На них аналізуються діагностично складні випадки, рідкісні форми

захворювань, які раніше не розбиралися на циклах пропедевтичної або факультетської педіатрії (інтеграція навчання по “вертикалі”) або на кафедрах терапевтичного профілю: терапії, нервових хвороб, фтизіатрії, пульмонології і інших (інтеграція навчання по “горизонталі”). Теми розборів і семінарських занять визначаються на основі програм методичного відділу МОЗ України. На семінарах ретельному обговоренню і аналізу піддаються питання фармакотерапії з позицій ключових питань клінічної фармакології (фармакодинаміки, сумісності лікарських засобів, їх побічних ефектів), а також питання клінічної імунології в плані терапії і діагностики хвороб, що трапляються найбільш часто, пов'язаних з порушеннями імунної системи.

На теоретичних заняттях обговорюються питання алгоритмічного рішення діагностичних і терапевтичних задач, широко використовуються творчі (евристичні) навчальні методи: навчальні і ділові ігри, брейнстормінг, синектика, методи міжнаочних аналогій і дефініцій, критичних оцінок і суперечностей, оновлення, рекодифікацій і уявлень.

Знання інтернів контролюються в три етапи:

1. Контроль початкового рівня знань проводиться у формі контрольних питань I і II рівнів: перед заняттями перевіряються конспекти, ведення робочих зошитів і блокнотів з рецептурою;
2. Поточний контроль під час викладацьких навчальних обходів: оцінюється бліц-орієнтування в поставлені діагнозу, правильність схем лікування; при повторних обходах звертається увага на особливості клінічного перебігу, ускладнення, супутні і конкуруючі захворювання, динаміку лікування; оцінюються види прогнозів; при обході у відділення реанімації та інтенсивної терапії акцент робиться на уміння проведення інтернами реанімаційних заходів;
3. Завершальний контроль проводиться у кінці занять, де розв'язуються ситуаційні завдання, проводяться тести різного типу, особлива увага приділяється обґрунтуванню діагнозів захворювань, виходячи з поетапної диференціальної діагностики, алгоритмічної побудови схем лікування. Кожен викладач має набори ЕКГ, ФКГ, спірографій, дані лабораторних методів дослідження, рентген-знімків; користується комп'ютерними версіями радіологічних досліджень і на їх основі тестує знання інтернів.

Важливе місце відводиться науковій роботі інтернів. Формуються творчі групи, які поділяються на інформаційні підгрупи задля пошуку, розпізнавання, відбору і обміну інформацією між інтернами і викладачами, а також перевірки чинників і відбору ідей у ході дискусії. У межах підгруп ведеться обговорення проблеми: викладачі розвивають мислення інтернів на основі диференціації їх інтелектуальних здібностей, об'єктивності, оперативності, прицільності або практичності інформації, часу і швидкості її обробки. Викладач кафедри прагне зрозуміти приховані механізми розумової діяльності інтернів, їх результативність при ухваленні рішення, використання інтуїції у найбільш обдарованих у творчому плані; контролює когнітивні функції. Викладач проводить тренінги, мета яких прищепити інтернам навички і уміння проведення досліджень. Завдання проблемної творчої підгрупи, що працює на кафедрі, полягає в координації отриманих інтернами знань, їх можливої корекції на основі ухвалення альтернативних рішень, особливо в складних і динамічних ситуаціях.

Розглянуті вище підходи при проведенні викладачами кафедри науково-дослідної роботи з інтернами повністю відповідають творчій атмосфері нашої лікувально - профілактичної установи, де існує таке відношення до справи і такі взаємовідносини між інтернами, лікарями і викладачами, що дають можливість відбирати для наукових досліджень найбільш творчих і працелюбних інтернів - педіатрів.